

Ministru kabineta noteikumu projekta „Nozares, kurās nepiemēro mikrouzņēmumu nodokļa režīmu” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība	
1.	Pamatojums
	1. Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta 1.²daļa paredz, ka Ministru kabinets nosaka nozares, kurās, veicot saimniecisko darbību, mikrouzņēmums nav tiesīgs kļūt un būt par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju, jo mikrouzņēmumu nodokļa režīma piemērošana attiecīgajās nozarēs neatbilst šā likuma mērķim. 2. Mikrouzņēmumu nodokļa likuma pārejas noteikumu 10.punktā noteikts, ka Ministru kabinets līdz 2015.gada 1.augustam izdod šā likuma 2.panta 1.²daļā paredzētos noteikumus.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība
	Mikrouzņēmumu nodokļa likumā ir noteikts likuma mērķis - mazināt administratīvo un nodokļu slogu mikrouzņēmumiem, jo īpaši saimnieciskās darbības uzsākšanas periodā, kā arī nozarēs ar zemu ienākuma līmeņa potenciālu, vienlaikus ievērojot sabiedrības kopējās intereses godīgas konkurences un sociālās drošības jomā. Likums paredz, ka Ministru kabinets noteiks nozares, kurās, veicot saimniecisko darbību, mikrouzņēmums nav tiesīgs būt par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju, jo mikrouzņēmumu nodokļa režīma piemērošana attiecīgajās nozarēs neatbilst šā likuma mērķim. Lai sasniegtu Mikrouzņēmumu nodokļa likumā ietvertos mērķi un nodrošinātu atbilstošu mikrouzņēmumu nodokļa režīma piemērošanu, noteikumu projektā ir uzskaitītas nozares, kurās: - netiek ievērotas sabiedrības intereses sociālās drošības jomā, jo pastāv augsts nelaimes gadījumu risks un mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbiniekiem sociālo pakalpojumu klāsts pieejams mazākā apmērā nekā tiem darbiniekiem, par kuriem nodokļi tiek maksāti vispārējā režīmā; - pastāv augsts risks, ka mikrouzņēmumu nodokļa režīmu izmanto nodokļu plānošanas nolūkā, t.sk., lai izvairītos no nodokļu nomaksas atbilstoši saimnieciskās darbības ietvaros veikto darījumu ekonomiskajai būtībai; - jomā ir augsts ienākumu potenciāls un ir nepieciešamas atbilstošas zināšanas un kvalifikācija; - netiek ievērotas sabiedrības intereses godīgas konkurences jomā.

	Analizējot nozaru loku, tika vērtēts darbinieku nelaimes gadījumu risks un 9 nozares iekļautas nelaimes gadījumu darbā riska dēļ. Informācija par minētajam riskam visvairāk pakļautajām nozarēm saņemta no Labklājības ministrijas. Analizējot konkurences kropļošanas iespējamības aspektu, tika vērtēts nodarbināto darbinieku skaits nozarē kopā un mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju darbinieku skaits konkrētajā nozarē. Ja mikrouzņēmumos nodarbināto skaits pārsniedz 30% no nozarē nodarbināto skaita, Finanšu ministrijas ieskatā, var uzskatīt, ka nodokļa režīms kropļo konkurenci konkrētajā segmentā (sarakstā šādas iekļautas 7 jomas). Piemēram, 2014. gadā 55% personu, kas nodarbojas jomā “Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi”, ir nodarbināti mikrouzņēmumos, kuri maksā mikrouzņēmumu nodokli. Vērtējot nodokļu plānošanas aspektu, tika salīdzināti procentuālie rādītāji par darbinieku skaitu, apgrozījuma lielumu un pamatlīdzekļu esamību. Rezultātā konstatēts, ka 21 jomā šo rādītāju sakarības ir neatbilstošas, līdz ar to tika secināts, ka šīs nozares izmanto nodokļu plānošanai. Piemēram, jomā “Biroja un administratīvās darbības” mikrouzņēmumu nodokļa režīmā ir nodarbināti 33% no visas nozares darbiniekiem, bet apgrozījums šiem uzņēmumiem ir tikai 9% no visas nozares apgrozījuma, savukārt pamatlīdzekļi tikai 1% no nozarē izmantotajiem, kas ļauj secināt, ka pēc būtības biroja darbinieki, izmantojot mikrouzņēmumu nodokļa režīmu, tiek iznomāti un nodokļa režīmu izmanto nodokļu optimizācijai. Piemēram, nozarē “Citi būvdarbi” tiek nodarbināti 43% no nozarē nodarbinātajiem, bet apgrozījums minētajām personām ir tikai 7% no nozares uzņēmumiem. Tas liecina par darbaspēka nodalīšanu no pārējiem aktīviem, darbaspēka nodokļu optimizācijas nolūkos. Analizējot nozares, tika vērtēts arī parasto uzņēmumu darbaspēka un ienākumu nodokļu īpatsvars pret apgrozījumu, kā rezultātā tika konstatētas 11 jomas, kurās nodokļu īpatsvars ir 15 un vairāk procenti un, šajās jomās izvēloties maksāt mikrouzņēmumu nodokli, komersants ietaupa vismaz 6% no kopējās minēto nodokļu masas, kas arī tika konstatēts kā risks nodokļu plānošanai. Papildus tika vērtētas arī nozares algas un konstatētas būtiskas neatbilstības 17 nozarēs. Daļa no konstatētajiem riskiem nozarēs pārklājās. Rezultātā ar minētajiem riskiem tika atlasītas 37

		nozares, kurās nebūs iespējams izmantot mikrouzņēmumu nodokļa režīmu. Saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likumu tiesiskais regulējums, kas ierobežo tiesības izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli konkrētajās nozarēs, stāsies spēkā 2016.gada 1.janvārī (jaundibinātiem mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem). Mikrouzņēmumu nodokļa likumā ir paredzēts pārejas periods nozaru ierobežojuma piemērošanai. Ja mikrouzņēmums mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu ieguvis līdz 2015.gada 30.aprīlim un veic saimniecisko darbību nozarē, kurā nav tiesības piemērot mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja režīmu, mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu piemēro 2016., 2017. un 2018. gadā. Ja mikrouzņēmums mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu ieguvis no 2015.gada 1.maija līdz 2015.gada 31.decembrim un veic saimniecisko darbību nozarē, kurā nav tiesības piemērot mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja režīmu, mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu piemēro tikai 2016. gadā. Ministru kabineta noteikumu projekts paredz 37 nozares, kurās turpmāk nevarēs piemērot mikrouzņēmumu nodokļa režīmu, vienlaicīgi atbilstoši likuma normām šobrīd reģistrētajiem mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem ir paredzēts pārejas periods no 1 līdz 3 gadiem.
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	Finanšu ministrija, Labklājības ministrija, Ekonomikas ministrija un Valsts ieņēmumu dienests
4.	Cita informācija	Nav.

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu		
1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Saimnieciskās darbības veicēji – fiziskās un juridiskās personas (sabiedrības ar ierobežotu atbildību, zemnieku vai zvejnieku saimniecības, individuālie uzņēmumi), kas izvēlējušās maksāt mikrouzņēmumu nodokli vai plāno izvēlēties šo nodokļu maksāšanas režīmu
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	1. Mikrouzņēmumu nodokļa režīmu nevarēs izvēlēties fiziskās un juridiskās personas (sabiedrības ar ierobežotu atbildību, zemnieku vai zvejnieku saimniecības, individuālie uzņēmumi), ja to saimnieciskās darbības pamatnozare būs ietverta nozaru

		uzskaitījumā, kurās mikrouzņēmums nav tiesīgs kļūt un būt par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju. 2. Mikrouzņēmumam mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijā būs jānorāda informācija par to, ka mikrouzņēmuma saimnieciskās darbības pamatnozare nav ietverta Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta 1.² daļā minētajos Ministru kabineta noteikumos. 3. Valsts ieņēmumu dienestam būs jāizvērtē, vai mikrouzņēmuma saimnieciskās darbības pamatnozare ir ietverta Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta 1.² daļā minētajos Ministru kabineta noteikumos.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
4.	Cita informācija	Mikrouzņēmumi, kas veic saimniecisko darbību pamatnozārēs, kas nenodrošina mikrouzņēmumu nodokļa režīma piemērošanu atbilstoši Mikrouzņēmumu nodokļa likuma mērķim, maksās nodokļus vispārējā kārtībā, tādējādi tiks novērsta izvairīšanās no nodokļu nomaksas pilnā apmērā.

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Rādītāji	2015		Turpmākie trīs gadi (euro)		
			2016	2017	2018
	saskaņā ar valsts budžetu kārtējam gadam	izmaiņas kārtējā gadā, salīdzinot ar valsts budžetu kārtējam gadam	izmaiņas, salīdzinot ar kārtējo (n) gadu	izmaiņas, salīdzinot ar kārtējo (n) gadu	izmaiņas, salīdzinot ar kārtējo (n) gadu
1	2	3	4	5	6
1. Budžeta ieņēmumi:	0	0	0	0	0
1.1. valsts pamatbudžets, tai skaitā ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	0	0	0	0	0

1.2. valsts speciālais budžets	0	0	0	0	0
1.3. pašvaldību budžets	0	0	0	0	0
2. Budžeta izdevumi:	0	0	0	0	0
2.1. valsts pamatbudžets	0	0	0	0	0
2.2. valsts speciālais budžets	0	0	0	0	0
2.3. pašvaldību budžets	0	0	0	0	0
3. Finansiālā ietekme:	0	0	0	0	0
3.1. valsts pamatbudžets	0	0	0	0	0
3.2. speciālais budžets	0	0	0	0	0
3.3. pašvaldību budžets	0	0	0	0	0
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai (kompensējošu izdevumu samazinājumu norāda ar "+" zīmi)	X	0	0	0	0
		0	0	0	0
		0	0	0	0
5. Precizēta finansiālā ietekme:	X	0	0	0	0
5.1. valsts pamatbudžets		0	0	0	0
5.2. speciālais budžets		0	0	0	0
5.3. pašvaldību budžets		0	0	0	0
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins (ja nepieciešams, detalizētu ieņēmumu un izdevumu	Tā kā Mikrouzņēmumu nodokļa likuma pārejas noteikumu 10.punktā noteikts, ka Ministru kabinets izdod šā likuma 2.panta 1. ² daļā paredzētos noteikumus nozaru ierobežojuma piemērošanai, izstrādājot budžeta ieņēmumu				

aprēķinu var pievienot anotācijas pielikumā):	prognozes vidējam termiņam, tika ņemts vērā, ka nozaru ierobežojumi būtiski samazinās nodokļu optimizācijas iespējas, tādējādi tika prognozēts straujāks budžeta ieņēmumu pieaugums. Ja Ministru kabineta noteikumu projekts nozaru ierobežojuma piemērošanai netiks pieņemts, vai tiks sašaurināts tajos ietvertais nozaru saraksts, tas var samazināt budžeta ieņēmumu apmēru vidējā termiņā.
6.1. detalizēts ieņēmumu aprēķins	Šobrīd reģistrētajiem mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem ir paredzēts pārejas periods no 1 līdz 3 gadiem. Ir grūti prognozēt mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju rīcību, noslēdzoties pārejas periodam (tiks mainīs darbības veids, notiks pāreja uz vispārējo nodokļu maksāšanas režīmu, izbeigta darbība u.tml.), taču, ņemot vērā nodokļu optimizācijas iespēju ierobežošanu, fiskālā ietekme ir vērtējama kā pozitīva.
6.2. detalizēts izdevumu aprēķins	
7. Cita informācija	Minētā norma varētu attiekties uz aptuveni 13 tūkst. mikrouzņēmumiem.

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes

1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	Saeima 2015.gada 23.aprīlī pieņēma likumu “Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā”, kas papildināts ar jaunām normām, kas nosaka likuma mērķi un nozaru ierobežojumu piemērot mikrouzņēmumu nodokļa režīmu. Tādējādi sabiedrība ir informēta par to, ka mikrouzņēmumiem tiks noteikts ierobežojums izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli, ja mikrouzņēmuma saimnieciskās darbības pamatnozare ir ietverta Ministru kabineta noteikumos.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Projekts šo jomu neskar.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Saskaņošana ar nozaru pārstāvjiem nav notikusi, jo Ministru kabineta noteikumu projekta izstrādes gaitā tika identificētas nozares, kurās notiek nodokļu plānošana.
4.	Cita informācija	Nav.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām

1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Valsts ieņēmumu dienests
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru.	Valsts ieņēmumu dienestam būs jāvērtē vēl viens kritērijs, kas nosaka mikrouzņēmumam tiesības izvēlēties mikrouzņēmumu nodokļa režīmu.

	Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem.	Saistībā ar projekta izpildi nav jāveido jauna institūcija vai jāreorganizē vai jālikvidē esošā.
3.	Cita informācija	Nav.

Anotācijas IV un V sadaļa - projekts šīs jomas neskar.

Finanšu ministrs

J.Reirs

17.09.2015 16:12
1507

Smirnova
Tiešo nodokļu departamenta
Īpašuma un iedzīvotāju ienākuma
nodokļu nodaļas vecākā referente
67083843, fakss 67095497,
Irina.Smirnova@fm.gov.lv